

Hyvin tähän asti

Muistisairaus voi syventää luonteenpiirteitä ja tuoda myös uusia. Kulmia voi hieman joutua parisuhteessakin hiomaan. Mutta vailla haasteita ei kukaan elämästä selviä, toteaa Alzheimerin tautia sairastava Jaakko Kenttä.

TEKSTI & KUVA **Jaakko Kenttä**

Alzheimerin tautini todettiin kaksi ja puoli vuotta sitten. Hakeuduin tutkimuksiin, kun huomasin lähimuistini heikentyneen. Muistitestit menivät vielä hyvin, mutta aivoista otetut kuvat paljastivat sairauden alkaneen.

Pirkanmaan muistiyhdistyksen toimintaan osallistuminen tuntui luonteelta, sikäli kuin muilta askareilta ehdin. Taudista kertovat kirjoitukset eri lehdistä kiinnostavat. Jonkinlaista lohtua saan siitäkkin, kun huomaan, etten ole yksin ongelman kanssa. Pieniä hyödyllisen tiedon murusia jaksan vielä sulattaa. Joitakin asioita, jotka ovat muita auttaneet, itsekin tulee soveltuvin osin koeteltua. Vanha sanonta on, että tieto lisää tuskaa, mutta kuntoa ylläpitävä hoito sitä vähentää.

Itse en vielä kovin paljon ole sairautani surrut, vaikka tiedänkin, että elämäni tulee koko ajan kapeammaksi. Vaimoani Riittaa tulevaisuus huoletuttaa paljon enemmän – eikä syyttä. Hän tässä sairauudessa on varsinainen kärsivä osapuoli.

Valoa ja lämpöä

Olimme tänä vuonna parin viikon matkalla Portugalissa. Ajoin siellä autolla liki tuhat kilometriä ja ajo sujui mielestäni hyvin, vaikka liikennekulttuuri on aggressiivinen tšekäläiseen ajotyylisiin verrattuna. Olin Algarvessa jopa vähän opastamassakin, kun eräs tuttavapappi oli seurakuntalaistensa kanssa retkellä. Algarve on tullut neljännesvuosisadan aikana lomapaikkanamme tutuksi.

Olen sitä mieltä, että etelän valo ja lämpö tekevät minulle hyvää ja toivottavasti hidastavat sairauden etenemistäkin. En tiedä, onko siitä mitään lääketieteellistä näyttöä. Hauskaa oli joka tapauksessa.

Luonteiden eroja

Avioliittomme historiasta mainittakoon se, että Riitta jätti kiiltokaivertajan työn kultasepäntiikkejä ja omistautui kotitöiden tehtävään. Hän hoiti kolme lastamme ja kodin esimerkillisesti. Minä

taas olin työnarkomaani omassa papin työssäni. Sain käyttää kaiken aikani seurakuntatyöhön ihmisten parissa.

Kun jäin eläkkeelle seitsemisen vuotta sitten, alkoi uudenlainen yhteisen elämän opettelu. Luonteemme ovat erilaisia. Riitta on tarkka ja siisti, mikä synnyttää asioiden hoitamisessa mielestäni turhaa hitautta. Minä taas hoidan asiat hutiloiden vähän sinne päin. Tämä ominaisuus on sairauden myötä toistaiseksi vain kärjistynyt. Pian kai tulee jarrut päälle minullekin, kun jo nyt yhä enemmän joudun kyselemään, mistä kodin esineet löytyvät.

Hätäisytyttäni lisää myös se, etten haluaisi hetkeäkään hukata turhaan, kun minulla on ehkä vuosi pari suhteellisen kirkasta aikaa jäljellä. Keskivaikea vaihe on jo tulossa.

Muutoksia elämässä

Toinen ominaisuuteni, joka sairauden myötä on vain kärjistynyt, on se, että sivallan sanoilla heti, jos joku asia ei minua miellytä. Näin varsinkin kotona, mutta tämä piirre tulee joskus ilmi myös suhteessa ihan vieraisiin ihmisiin. Tuotumukseni tuon heti tiedoksi ja suorasuuntauksella päin näköä. Se taas haavoittaa vaimoani. Erityisesti hän kärsii siitä, että muiden seurassa pyrin nopeasti oikaisemaan joitakin vaimoni esittämiä ajatuksia. Aikaisemmin tällainen ei olisi tullut missään nimessä kysymykseen.

Ennen olen ollut suhteellisen paksunahkainen, mutta nyt olen tullut herkkähipiäiseksi. Mielipaha tosin unohtuu yhtä nopeasti. Voi olla, että muutaman minuutin kuluttua en edes muista suuttuneeni. Vaimoni ei siitä pääse irti heti. Ja viiden minuutin päästä ihmettelen: ”Mistä sinä nyt olet allapäin.”

Riitta huomaa usein vaaratekijät ja murheet, minä taas sivuutan ne huoletta. Jos joku asia on mennyt pieleen, en kestä sen muistelemista ollenkaan. Riitta ottaisi mielellään vähän suruaita ikäville asioille.

Koetan kaikissa mahdollisissa tilanteissa myöntää muistisairauteni, mutta

mielestäni vielä jonkin verran ymmärtäen asioita, ja ärsynnyn, jos harkintatilan arvioimiskykyäni asetetaan kyseenalaiseksi. Haavoittumattomuus ja elefantin kärsivällisyys ovat arvokkaita ominaisuuksia omaishoitajalle.

Minulla on aina ollut vähän samanlainen elämänasenne kuin sillä miehellä, joka putosi pilvenpiirtäjän huipulta. Vielä toisen kerroksen kohdalla hän totesi vinhaa vauhtia alas kiitäessään: ”Hyvin on tullut tähän asti.”

Naarmuitta ei selviä

Luonteittemme ero vain kasvaa sairauteni edetessä. Minä tulen entistä huolettomammaksi virheiteni suhteen ja kärsimättömämmäksi muiden heikkouksia kohtaan. Kotona on viheliäistä se, että ärsynnyn ihan pienestäkin, kun ei tarvitse hienostella.

Papin poika ja ateisti Nietzsche, joka julisti aikanaan yli-ihmisoppia, sanoi joskus: ”Kaikki, mikä ei tapa, tekee vain vahvemmaksi.” Kovin vahvaa hänestä ei kuitenkaan tullut, kun kuoli jo 56-vuotiaana mielisairaalaan.

Alzheimerin tauti ei tapa laakista, mutta tekee aste asteelta heikommaksi. Mutta omaishoitajan se toivottavasti tekee entistä vahvemmaksi kestävämmän erilaisia elämän kolhuja.

Minulle rauhaa on kaiken keskellä antanut se, että Jumala johdattaa elämäämme. Kristittyinä uskon, että parhaat päivät ovat vasta edessäpäin. Totta kai ennen suurta muuttoa voi tulla paljon raskaitakin vaiheita. Mutta eihän täältä kukaan naarmuitta pois selviä. 🚫

JAAKKO KENTTA

- 70 vuotta
- pappi
- Tampere

Tarinan takana:

Ks. s. 10-11.